

KIR. KÖZJEGYZŐK
KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

KIADJA

A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1931.

Held János könyvnyomdája II., Margit-körut 7. Telefon Aut.: 536—95.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. Aut. 517—16.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztár
csekk számlája: 41.951.

A lillafüredi vándorgyűlés.

Dr. Gálffy Ferenc kir. közjegyző: A „Magánjogi törvénykönyv“

2127. §-ához.

Közlemények.

Halálozás.

Névváltoztatás.

Az igazságügyminiszter köszönete.

A nyugdíjintézet intézőbizottsága.

Az igazságügyi tárca költségvetésének parlamenti tárgyalása.

A földteherrendezés előmozdításáról szóló törvény végrehajtási rendelete.

Kellékhányos váltók.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek

Judicatura.

A lillafüredi vándorgyűlés.

Nagy érdeklődés nyilvánult meg kartársaink és családtagjaik körében a Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyesületének ezidei, a kies Lillafüreden tartandó vándorgyűlése iránt.

Lázár Ferenc dr. egyesületi elnök és *Sümeghi László dr.* egyesületi főtitkár személyesen jártak a napokban Lillafüreden, hogy az elhelyezkedés, ellátás stb. dolgait elrendezvén, a lillafüredi tartózkodás kényelme biztosítható legyen.

Az egyesületi elnök a napokban küldte szét értesítését, mely a vándorgyűlés programjának részleteit közli.

E szerint:

Indulás a budapesti keleti pályaudvarról június 6-án délután gyorsvonattal 2 óra 15 perckor, vagy 5 óra 40 perckor, megérkezés Miskolcra 2 óra 25 perckor, illetve 7 óra 45 perckor.

Miskolcon a pályaudvarnál a megérkező kartársakat a M. A. V. A. R. T. kényelmes autóbuszai várják, melyek az érkezőket vadregényes, gyönyörű úton Lillafüredre viszik, ahol a résztvevők elszállásoltatnak.

A megérkező tagtársaink szobáiról gondoskodás történt és a szobaszámok mindenkivel a helyszínen közöltetni fognak.

A miskolc-lillafüredí út szépsége miatt is ajánlatos volna a

2 óra 15 perces vonattal való indulás, amely vonatnál a vándorgyűlésen résztvevők részére külön kocsik fognak fenntartani.

Ha a június 6-án, délután 2 óra 15 perckor induló vonattal jelentékenyebb számú családtagok indulnak Budapestről, úgy Budapesttől Lillafüredre a társas odautazás 30%-os kedvezménye szintén kilátásba helyeztetett, miért is szükséges az indulási időnek az egyesületi elnöknel való pontos bejelentése, hogy a kedvezmény igénybevétele az utazás előtt 48 órával a Máv. igazgatóságánál bejelenthető legyen. —

Az érkezés napján este közös vacsora a Palota-szálló éttermében.

Másnap reggel 10 órakor a szálloda Mátyás király termében veszi kezdetét a vándorgyűlés.

A vándorgyűlés tárgya a *közjegyzői rendtartás reformjának megvitatása*. A vita az elnök bevezetése és a kijelölt *Dr. Szemerjay Petrán Tibor* budapesti királyi közjegyző előadó előadmánya után indul meg.

A közgyűlés után $\frac{1}{2}$ órakor társasbéd a Palota-szálloda éttermében, avagy kedvező idő esetén az emeleti nagy terraszon.

Délután $\frac{1}{4}$ órai indulással autókirándulás a Bükk-hegység legfestőibb útján Egerbe és vissza. Egerben az országos hírfi, melegvíz forrással táplált uszodában fürdőzés és uzsonna, $\frac{1}{2}$ 7 órakor indulás Egerből vissza a Palota-szállodába érkezés $\frac{3}{4}$ 8 órakor. Este $\frac{1}{2}$ 9 órakor társasvacsora a Palota-szálló lampionokkal díszített és hámosi tóra néző terraszán.

Hétfőn, 8-án reggel $\frac{1}{2}$ 10 órakor indulás M. A. V. A. R. T. autóbuszokon Miskolcra, ahol a miskolci kartársak kalauzolása mellett a város nevezetességeinek megtekintése után kirándulás a kies fekvésű, közel eső Tapolcza fürdőre, ahol fürdés és társasbéd lesz. —

A visszautazás, illetőleg annak ideje a résztvevők tetszésétől függ. Azok a tagtársaink és családtagjaik, akik már vasárnap este haza kívánnak utazni, vagy résztvesznek az egeri kiránduláson és ez esetben Egerből indulhatnak a 6 óra 59 perckor induló vonattal, azok a tagtársaink és családtagjaik, akik a hétfői kiránduláson résztvenni szándékoznak, azok Miskolcra indulnak este 7 óra 05 perckor vagy a 8 óra 20 perckor induló személyvonattal. Egyébként Miskolcra reggel 8 óra 07 perckor is indul vonat.

A vasúti kedvezmény a miniszter-tanácsnak f. évi május hó 16-án hozott határozata folytán sajnálatunkra csupán ama kedvez-

ményre terjedhetett ki, hogy a II. osztály helyett I. és a III. osztály helyett II. osztályon utazhatnak az egyesület tagjai; családtagjaikra azonban ez a kedvezmény nem volt kiterjeszthető.

A napi teljes ellátás 3-szori étkezéssel, lakással együtt circa 16 pengő. (Pensió rendszerben.)

A kedvezményes vasúti jegyek váltására szóló s június 3-11-ig érvénnyel bíró igazolványokat, valamint az esetleges további értesítéseket az Egyesület elnöksége a napokban megküldi a kartársaknak.

A kies Lillafüred, az előző vándorgyűlések emlékei, a nagy körültekintéssel végzett rendezés oly vonzóerőt gyakoroltak a kartársakra, hogy az eddig jelentkezők száma mintegy 130.

A „Magánjogi törvénykönyv“ 2127. §-ához.

Irta: *Dr. Gálffy Ferenc* kir. közjegyző.

A „Magánjogi törvénykönyv“ végleges szövegű tervezetének a fenti címben hivatkozott 2127. szakasza szerint: „Ha az örökösök az örökösödési osztályt egyességgel rendezik, az egyesség érvényességéhez közokirat szükséges“.

Amint a gyakorlatban látjuk, gyakori eset, hogy az érdekelt örökösök *egyességileg* szabályozzák azt,

hogy egyik örökös a másikkal szemben (illetve az örökösök egyik része az örökösök másik részével szemben) magát különféle módon — pénzben, gabonában, stb. — való értékmegterítésre, értékkiegyenlítésre, szolgálatra stb. kötelezi,

hogy az özvegy az őt megillető haszonélvezeti jogát ténylegesen gyakorolni nem kívánván, a többi érdekelttel életjáradék szolgáltatásában állapodik meg,

hogy az özvegynek biztosított hitbérösszeg és hagyomány mikor és mily módon szolgáltatassék ki,

hogy a hagyományok a hagyományosoknak mikor és mily módon szolgáltatassanak ki,

stb., stb.

Két főszempontból látjuk célszerűnek azt, hogy a hagyaték

rendezése tárgyában létrejött egyesség közjegyzői okiratba foglalassék.

Az első szempont az, hogy a sokszor különböző helyeken, egymástól távol lakó, az örökhatározó temetése körüli napok valamelyikén, vagy később, de még a hagyatéki tárgyalást megelőző időben egybegyűlt érdekelttek által létesített megállapodásoknak a fontossága a gyakorlatban tapasztalt különböző lényeges körülménynél fogva, — pl. egyik-másik fél a hagyatéki tárgyaláson majd nem jelenhet meg, vagy valamelyik érdekelt közben elhal, vagy még a hagyaték letárgyalása előtt halaszthatatlan intézkedések megtétele szükséges, stb. — megkívánja, hogy az *egyesség* haladéktalanul okiratba és pedig *közjegyzői okiratba* foglalassék. Így a közjegyző szakértelmének igénybevételével sok kellemetlenséget és különböző joghátrányt kerülnek ki a felek, aminek viszont — tisztelet a kivételnek — sokszor ki vannak téve akkor, ha az érdekeltek (sokszor hozzá nem értő, nem kvalifikált egyének által) magánokiratba foglaltatják egyességi megállapodásaikat.

A másik szempont megvilágítását annak a megállapításával kezdjük, hogy az *egyességnek közjegyzői okiratba* való foglalásával áthidalható az örökösödési eljárásról szóló törvénynek az a hiányossága, hogy nem foglaltatik benne a közjegyzői törvény 111. és 112. szakaszaiban stipulált *végrehajthatósági* intézkedés.

Ugyanis bár a közokirat fogalmába épűgy beletartozik a kir. közjegyző által felvett hagyaték tárgyalási jegyzőkönyv, mint ahogy beletartoznak az 1874. évi XXXV. törvénycikk rendelkezései szerint felvett közjegyzői okiratok, mégis az örökösödési eljárásról szóló törvény alapján a közjegyzői törvény 111. és 112. szakaszaiban foglalt *végrehajthatósági* intézkedés hiányában a kötelezettségeit nem teljesítő féllel szemben közvetlen végrehajtási uton eljárni nem lehet.

Tapasztalhatjuk, hogy a hagyatéki tárgyalások után sokszor alig telik el néhány hónap, már megjelenik a közjegyzőnél egyik-másik örökös, akinek az osztályegység értelmében örökösársaitól értékkiegyenlítést, vagy az átengedett örökrésze fejében ellenértéket, illetve ellenszolgáltatást kellett volna kapnia és elpanaszolja, hogy „még egy szem buzát“, „egy fillért sem kapott“ örökösársaitól, pedig az első terminus már rég elmúlt. Sokszor meg a hátramaradt házastárs jön panaszkodni, hogy az örökösök, akikkel szemben a haszonélvezeti jog tényleges gyakorlását nem tartotta

fenn, nemcsak a kikötött életjáradékot nem adják, hanem enni is alig adnak neki és a házban nem tűrik meg.

Ezeknek a jogsérelmet szenvedő feleknek a panaszából kivethető, hogy ők abban a hiszemben keresik fel a közjegyzőt, hogy a kir. közjegyző mint *birói megbizott* által felvett hagyaték tárgyalási jegyzőkönyv, illetve az osztálykivonat olyan közokirat, aminek az alapján ő minden további nélkül közvetlenül fordulhat a renitenskedő felek ellen, csak a módot nem tudja, hogyan kell eljárnia.

Hogy pedig a hagyaték rendezésekor létrejött *egyességi megállapodások* az átadóvégzés jogerőre emelkedésével *azonnal végrehajthatók* legyenek s tehát az igényeit, követeléseit érvényesíteni akaró fél közvetlenül végrehajtási uton tudjon a renitenskedő fél ellen fordulni, erre más mód nincs, mint az, hogy az *osztályegység közjegyzői okiratba* legyen foglalva s az okiratba belevétesse a közjegyzői törvény 111. és 112. szakaszai szerint azonnali végrehajthatóságra vonatkozó rendelkezés, — mely okirat alapját, illetve kiegészítő részét képezvén a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt „osztály“-nak, az ennek tartalmát képező osztálykivonat, vagyis a hagyatékadó végzés alapján *közvetlen végrehajtási uton lehet eljárni*.

Az *osztályegységek végrehajthatóságának* elve a gyakorlati életben tapasztalható különböző körülménynél fogva egyformán vonatkozik úgy a nagy-, mint a kisértékű hagyatékokra.

*

A perenkívüli jogéletben a *megelőző jogvédelem* lévén a közjegyző legfőbb hivatása, szakképzettségénél fogva és a törvény által reáruházott feladatköréből folyóan hivatott arra, hogy a megvilágított két generális szempont szerint eljárjon.

A közjegyzői munka értékének és fontosságának a megbecsülését jelenti, hogy a „Magánjogi törvénykönyv“ tervezetének megalkotója az osztályegységnek *közokiratba* való foglalását teszi szükségessé.

*

A törvényalkotás mai modern korszakában, amikor haladás, a régi jogszabályok revíziója, az élet változott viszonyainak megfelelő újítások észlelhetők, várjuk azoknak a további jogszabályoknak az életre hívását, azokat a reformokat, amelyek a közjegyzői speciális hivatásnak, a közjegyzői munka közérdekű fontosságának a megbecsülését, a közjegyzői hatáskör kiszélesítését viszik előre.

Közlemények.

Halálozás. Sóváradyai *Tóth Endre* dr. debreceni kir. közjegyző, a debreceni kir. közjegyzői kamara titkára f. évi május hó 8-án elhalálozott.

Kiváló kartársunk halála érzékeny vesztesége a debreceni kamarának, az egész közjegyzői karnak, az elhunyt számtalan jóbarátjának s tisztelőjének.

A temetés május 10-én ment végbe Debrecenben óriási részvét mellett.

A debreceni kamara külön gyászjelentést adott ki titkár tagjának elhunytáról.

Jeles kartársunk emlékét kegyelettel őrizzük meg.

Névváltoztatás. A m. kir. belügyminiszter 192373/931. sz. határozatával *dr. Seidler László* budapesti kir. közjegyzőhelyettes családi nevét — kérelmére — „*Botka*“ névre változtatta át.

Az igazságügyminiszter köszönete. A kir. Közjegyzők és Közjegyzőhelyettesek Nyugdíjintézetének alakuló közgyűlése tudvalevőleg táviratilag üdvözölte az igazságügyminisztert s köszönetét fejezte ki előtte, amiért a kar régi kivánságát honorálva, első kormányzati ténykedéseként a nyugdíjtörvényt tető alá hozta.

Ez üdvözlésre *Zsitvay Tibor* dr. igazságügyminiszter *Janits Imre* dr. budapesti kamarai elnökhöz, mint az alakuló közgyűlés elnökéhez a következő levelet intézte:

Budapest, 1931. április hó 29.

Méltóságos Uram!

A kir. közjegyzők és közjegyzőjelöltek nyugdíjintézetének alakuló közgyűléséből küldött megtisztelő üdvözlésüket hálás köszönettel vettem és igaz örömmre szolgál, hogy a kir. közjegyzők emez intézményének létrehozása körül magam is közreműködhettem. Méltóztassanak meggyőződve lenni, hogy az intézmény sorsát és áldásos működését mindenkor a legmeszebb menő figyelemmel fogom kísélni. Igen kérem Méltóságodat, hogy hálás köszönetemet alkalmas formában az intézet tagjai előtt kifejezésre juttatni méltóztassék.

Fogadja Méltóságod őszinte tiszteletem nyilvánítását.

Dr. Zsitvay Tibor. s. k.

A nyugdíjintézet intézőbizottsága *Hedry Aladár* dr. nyugdíjintézeti elnök vezetése alatt s a tagok teljes számban való részvételével f. évi május hó 12-én ülést tartott.

Az ülés határozata alapján úgy a nyugdíjintézeti tagokról, mint a végellátottakról pontos törzskönyvek fognak vezetettetni, melyek összeállításához szükséges adatok beszerzése s illetve közlése iránt a kamarákhoz megkeresés intéztetik,

intézkedés történik az ügyrend-tervezetének elkészítése iránt, az intézet pénzeinek kezelésével (járulékok beszédése, nyilván tartása, majdan a végellátások folyósítása) további intézkedésig a Magyar Országos Központi Takarékpénztár bízott meg.

Ez utóbbi határozat alapján a nevezett pénzügyintézet a tagok számára postatakarékpénztári befizetési lapokat fog rövidesen rendelkezésre bocsátani s az esedékes havi járulékok ezek felhasználásával fognak fizettetni.

Az igazságügyi tárca költségvetésének parlamenti tárgyalása során *Örffy Imre* dr. országgyűlési képviselő igen nívós előadói beszédében a közjegyzőséggel is foglalkozott, még pedig igen tárgyilagos, alapos s minden vonatkozásában helytálló szavakkal. A lelkiismeretes munkára valló beszéd idevonatkozó részét a parlamenti értesítő alapján itt egész terjedelmében közöljük:

„A bírósággal kapcsolatos és az ügyvédséggel testvérként említett másik szakról, a közjegyzői karról is szólanom kell egy pár szót. A közjegyzők voltak régen a szakjogászoknak azok az elemei, akik meglehetősen stabil és elég jövedelmet biztosító jogi pályán voltak. Éppen azért érthető volt a múltban, hogy egy bizonyos, ha talán nem is irigység, de bizonyos ressentiment jelentkezett a szakjogászok, különösen az ügyvédek részéről, amikor erre a pályára tekintettek. Kénytelen vagyok azonban megállapítani, hogy a gazdasági helyzet megromlása itt is erős változást okozott. Hogy a közjegyzőstatus mostani helyzete rosszabb, ennek az említett okon kívül, mely minden egyes társadalmi osztályt és minden egyes dolgozó osztályt hátrányosabb helyzetbe hozott, egészen speciális okai is vannak. Annakidején, amikor az örökösödési novellát meghoztuk, mindannyian abban a hitben voltunk, hogy a közjegyzői testület örömmel fogja üdvözölni ezt a törvényt, mivel az munkatöbbletet jelent. A testület hivatalos közlönyéből azonban meg kell állapítanunk, hogy ez a munkatöbblet túlnyomórészt díjazás nélküli. Azonkívül el kell hinnünk azt is, hogy sok olyan intéz-

kedés és hatáskörmegállapítás, amelyről azt hittük, hogy a közjegyzői karon segíteni fog, — azért, mert a legszegényebb társadalmi osztályok körébe tartozó, tehát legtöbbször szegényjogos egyénekről van szó — ellenkező hatást ért el. Például, hogy ne mondjak mást, a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló törvényben előírt házassági tanúsítványok és egyebek. Ezek a szegényjogosok a közjegyzői kar állítása szerint bizony csak munkatöbbletet okoznak és a legkivételesebb esetben jelentenek jövedelmet.

T. Ház! Igen komoly gondja ennek a karnak a hagyatéki tárgyalási díjak nehézkes befolyása, hiszen tudvalévő, hogy a közjegyzők nem szívesen fordulnak végrehajtáshoz és árveréshez. Erősen érintette őket az általam itt részletesen is ismertetett az a tény, hogy az utóbbi években, kivéve az utolsó évet, a közjegyzői állások szaporítottak. Ezt a szaporító tendenciát az igazságügyminiszter úr nagyon helyesen, a legutóbbi esztendőben beszüntetni látszik, a felesleges állások lassú leépítésével. Kivánatos is, hogy a közjegyzői kar, amely közhiteli jellegénél fogva rendkívül fontos intézmény, anyagi gondoktól éppoly mentes legyen, mint amilyen mentes volt a múltban. *(Ugy van! jobbfelől.)*“

A földteherrendezés előmozdításáról szóló törvény végrehajtási rendelete (1900/1931. M. E. sz. kormányrendelet) 32. §-ában ismét van egy figyelemreméltó novum, ami nem igen lesz alkalmas a jogbiztonság növelésére s ami veszedelmes praecedens lehet.

Egyes jogszabályok itt-ott megengedték a nyilván közjegyzői hatáskörbe tartozó aláíráshitelesítést a községi előljáráásoknak, ami ellen lapunkban mindig szót emeltünk, most pedig rendszerezsítették a közvetlen végrehajtás hitelesített okirat, — községi előljáráóság által hitelesített okirat eseteiben is.

A hivatk. rendelet 32. §. 2. bek. szerint ugyanis „ha a földteherrendezési eljárás során kiállított kötelezvényen alapuló kölcsönkövetelés tőkeösszege 1000 pengőt meg nem halad, a Magyar Pénzügyi Szindikátus könyvkivonata alapján abban az esetben is a Magyar Földhitelintézet által vezetett végrehajtásokra vonatkozó különös jogszabályoknak megfelelően kell elrendelni, ha az adós névaláírását nem kir. közjegyző vagy bíróság, hanem az illetékes községi előljáráóság hitelesítette“, „a végrehajtás megszüntetési perre azok a szabályok irányadók, amelyek a közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtás esetében.“

Kellékhányos váltók. Gyakran fordul elő, hogy az ügyfelek kellékhányos váltót nyújtanak át a közjegyzőnek, hogy azt fizetés hiánya miatt óvatolja meg. Ha azután a közjegyző a váltót visszautasítja, sokszor szemrehányás éri őt a benyújtó fél részéről, amiért a váltót vizsgálat tárgyává tette és kifejezett kívánsága ellenére sem vette fel az óvást.

A kérdés tehát vizsgálat tárgyává teendő.

A magyar jogban az óvások következő esetei fordulnak elő:

- 1.) Váltóóvások (1876. XXVII. t.-c.)
- 2.) Kereskedelmi utalvány-óvás (1875. XXXVII. t.-c. 298. §.)
- 3.) Közraktári jegy-óvás (1875. XXXVII. t.-c. 446. §.)
- 4.) Csekk-óvás (1908. LVIII. t.-c.)
- 5.) Kereskedelmi óvás (1875. XXXVII. t.-c. 357. §.)
- 6.) Tőzsdei óvás (tőzsdei áruüzleti szokások 55. §.)

Ezekben az esetekben kívül óvást közjegyző fel nem vehet.

Ha a váltótörvényben felsorolt lényeges kellékek (Vt. 3. és 110. §.) valamelyike hiányzik, akkor a váltó kellékhányos. A kellékhányos váltó pedig nem váltó és így annak alapján a bíróság fizetési meghagyást ki nem bocsát. A Vt. 6. §-a szerint ugyanis oly okiratokból, melyen a váltó lényeges kellékeinek valamelyike hiányzik, váltójogi kötelezettség nem származik, az ily okiratra vezetett nyilatkozatok váltójogi hatállyal nem bírnak. Lényeges kellék hiányával egyenlőnek tekintendő, ha az a váltón szándékosan töröltetett. A megtörtént törlés az ellenkező bebizonyításáig szándékosnak vélelmeztetik.

A kir. Kuria kimondotta, hogy a kellékhányos fizetés végett bemutatott és megóvatolt váltóúrlapra vonatkozó óvás érvénytelen akkor is, ha a hiányzó kellék utólag pótoltatott, mert az óvatolás alkalmával ily körülmények között nem váltó mutatott be (C. 857/1903.)

Ha tehát a kellékhányos váltó nem váltó, úgy annak alapján óvás felvételének sincsen helye, mert csak a fentebb felsorolt esetekben lehet óvást felvenni.

A váltóbirtokos azonban a hiányzó lényeges kellékeket kitöltheti megállapodása értelmében, úgyhogy a váltó érvényesítésénél, mely alatt az óvatolás, amennyiben pedig erre szükség nincsen, úgy a peresítés értendő, a váltó összes lényeges kellékei meglegyenek.

A váltóbirtokos a hiányzó lényeges kellék beírásánál elkövetett tévedés kiigazítására csak addig van jogosítva, amíg a váltót

óvatolás útján vagy a bíróság útján nem érvényesítette. (C. 1540—1893.)

A váltó kitöltésének joga megilleti a mindenkori váltóbirtokost és az utólagos kitöltés az elévülési határidőn belül a kereset beadásáig történhetett, kellékhányok miatt történt elutasítás esetén az új kereset beadásáig.

A váltó utólagos kitöltésének kifogásáról különben a Vt. 93. §-a intézkedik. A váltóadás azon kifogással, hogy a váltón akkor, amidőn arra az elfogadás, vagy más nyilatkozat vezetett, valamely lényeges kellék hiányzott harmadik jóhiszemű váltóbirtokossal szemben egyáltalán nem, másokkal szemben pedig csak annyiban élhet, amennyiben bebizonyítani képes, hogy az utólagos kitöltés a létrejött megállapodás ellenére történt.

Dr. Stamberger Sándor kir. közjegyzőhelyettes.

Kihirdetett törvények.

Az 1931. évi VIII. t.-c. a földteherrendezés előmozdítására szükséges intézkedésekről.

Továbbá kihirdetett az Országos Törvénytárnak 1931. évi április hó 25. napján megjelent számában:

az 1931. évi IX. t.-c. a betegek kölcsönös ellátása tárgyában 1929. évi február hó 5-én Szófiában kelt magyar-bulgár egyezmény becikkelyezéséről.

Rendelet. 1.900/1931. M. E. sz. A földteherrendezés előmozdítására szükséges intézkedésekről szóló törvény életbe léptetése és végrehajtása (B. K. 91.)

2.222/1931. M. E. sz. A lakásügyi korlátozásokról szóló jogszabályoknak az építkezés (tatarozás) előmozdítása érdekében szükséges módosítása, kiegészítése és e szabályoknak egységes szerkezetbe foglalása (B. K. 97.)

60.020/1931. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és az általános forgalmiadó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámítása. (B. K. 97.)

Judicatura.

33. Utólagos házasságkötéssel való törvényesítés. Az alperes a felperes által 1914. évi május hó 7-én nemzett Béla utónevű fiú gyermek tartása fejében az egri kir. járásbíróság 1914. Sp. I. 361/6. illetve az egri kir. törvényszék Pf. 812/1920/3. szám alatt hozott ítéletei szerint a gyermektartásdíj fizetésére köteleztetett.

A jelen perben F/2. sorszám alatt csatolt születési anyakönyvi kivonat „Utólagos bejegyzések“ rovatában feltüntetett, 1921. évi szeptember hó 23-án kelt bejegyzés, valamint Hevesv rmegye alispánjától a felülvizsgálati eljárásban beszerzett 14.531/1921. sz. iratok szerint, ez a gyermek az anyának a természetes atyával M. Károly kőművessegéd egri lakossal, 1919. évi október hó 25-én Egerben kötött házassága által törvényesített.

Az utólagos házasságkötés törvényesítő ereje visszahat a gyermek születésének idejére,

és a házasságon kívüli gyermek az utólagos házasságkötéssel mindkét szülőjének törvényes gyermekévé lesz.

Ennélfogva a nő házasságon kívül való nemzés címén gyermeke részére tartásdíjat idegen férfitől nem követelhet.

Ebből pedig következik, hogy a nő a törvényesített gyermek tartásdíjának és járulékainak átértékelését sem igényelheti.

Az anyagi jognak megfelelően utasította el tehát a fellebbezési bíróság a felperest keresetével.

Annak kiemelése mellett ezután, hogy abban az esetben is, ha a férj a gyermeket közokirattal ismerte el, — mint a jelen esetben, — annak bizonyítása, hogy a férj az anyával a kritikus időben nemileg nem érintkezett, — ki van zárva, — a felperesnek csak a felülvizsgálati kérelemben felhozott az az új tényelőadása, hogy a gyermek nem M. Károlytól származott, figyelembe nem jöhet.

Ezért a kir. Kuria a felperest felülvizsgálati kérelmével elutasította. (K. — P. III. 74/1930.)

34. Telek átadása építés céljára. Az ügy jelen állásában a tulajdonközösség telekkönyvi megszüntetésénél a peresfelek vitája csupán arra a kérdésre szorítkozott, hogy a házhelyet, amelyre épületek emeltettek, a felperes *tulajdoni* joggal, vagy csak *használatra* adta-e át alpereseknek (leányának és vejének)?

A fellebbezési bíróság a perbeli bizonyítékoknak mérlegelése alapján azt állapította meg, hogy felperes a házhelyet alpereseknek csupán használatra engedte át.

Ezt a ténymegállapítást alperesek megtámadták. Ez a támadás alapos.

A közönséges élet tapasztalatai szerint ugyanis, ha a szülő gyermekeinek lakóház építésére telket átad, — azt nem azzal a célzattal teszi, hogy a beépített értékkel nyereszkedjék, hanem rendszerint azzal a célzattal, hogy a gyermeke gazdasági boldogulását, lakóházhoz jutása útján is elősegítse. Ebből folyólag ily szülői juttatásoknál az a vélelem áll fenn, hogy a teleknek lakóház építésére való átadása nem ideiglenes jelleggel, hanem végleges tulajdonjogot adó célzattal történt.

Ebből következik, hogy miután felperes maga is beismerte, hogy alpereseknek házépítésre telket adott, de állítása szerint csak használatra, alperesek kifogásával szemben őt terheli annak a bizonyítása, hogy a telket csak ideiglenes használatra s nem tulajdonul engedte át az alpereseknek... (K. — P. V. 2388/1929.)

35. Az okiratba nem foglalt korábbi szóbeli megállapodás. A perben szereplő ingatlanok 1894. év előtt, N. N. és felesége házastársak tulajdonában voltak s hogy azokon a keresetlevélhez csatolt vázlatrajzon jelölt irányban haladó és az x-i útra kivezető magánút megvolt. N. N. halála után ennek örökösei az ingatlanokon és pedig az anya, özv. N. N.-né által osztályra bocsátott illetőségekre is kiterjedően megosztzkodtak és az osztályt a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvbe felvett osztályos egyeségbe foglalták. Az osztályos egyeség szerint az akkor még kiskorú K. K. és K. L. örökösársaknak jutott ingatlanhoz dülőút nem volt, hanem birtokukhoz az osztály után, fent megjelölt régi úton jutottak és jártak.

Tényállásként van megállapítva az is, hogy nevezett kiskorúaknak jutott birtokrész javára a hagyatéki osztályegységbe, a szóbanforgó út használatát biztosító szolgálmi jog felvéve nem lett, de az osztályos egyeség létrejöttét megelőző tárgyalásokon az érdekeltek ebben a kérdésben is megállapodást létesítettek és pedig akként, hogy elfogadták özv. N. N.-né által ajánlott azt a megoldást, hogy K. K. és K. L. kiskorúaknak, a közutakkal összeköttetésben nem álló ingatlanaira az átjárás részben a felperesnek jutott ingatlanokon átvonuló úton biztosították, amit felperes is elfogadott.

Végül tényállás az is, hogy K. L. 1902. évben a N. P. és felperes között végbement határkiigazításnál, a felperestől nem átjárási szolgalmat biztosítását, hanem a megállapodással már biztosított útszolgalmat térképi feltüntetését és telekkönyvi bejegyzését szorgalmazta.

A perrendszerűen megállapított s ennek folytán a felperes által alaptalanul támadott tényállás alapul vétele mellett pedig a fellebbezési bíróságnak a keresetet elutasító döntése, kifejtett indokainál fogva, helyes jogi alapon nyugszik.

E jogi álláspontot felperes alaptalanul támadja azért, hogy az osztályegység mellett a felek előző megállapodásának jogi hatályt tulajdonított,

mert az osztályos társaknak az úthasználatra való megállapodása, az írásbeli osztályegység tartalmával ellentétben nincs, hanem annak értelmét és hiányát a felek egységes akaratelhatározásának megfelelően kiegészíti,

ily esetben pedig az okiratba nem foglalt korábbi szóbeli megállapodás is hatályos,

így a fellebbezési bíróság az osztályos-társaknak az útszolgalmat megalapítására vonatkozó szóbeli megállapodását okiratba-foglalás és telekkönyvi bejegyzés nélkül is, helyesen tekintette joghatályosnak.

E megállapodás folytán pedig felperes az alperesekkel szemben a telekkönyvi tulajdonát tevő ingatlanai szolgalmatmentességére sikerrel nem hivatkozhatik, ezért a fellebbezési bíróság felperesnek a szolgalmatmentesség megállapítására és az úthasználatból való eltiltásra irányuló keresetét jogalap hiányából, az anyagi jognak megfelelően utasította el s felpereseknek az anyagi jog megsértésére vonatkozó panaszai nem helytállóak. (K. — P. V. 511/1929.)

36. Meghatalmazás ingatlan vételére. Az 1886. évi VII. t.-c. 23. §-a szerint a jogügylet érvényességéhez közjegyzői okirat szükséges a házastársak és jegyesek közt kiállított általános meghatalmazásoknál (a) pont, továbbá a törvényben felsorolt különös meghatalmazásoknál is (b) pont. A közjegyzői forma tehát nem terjeszthető [ki azokra a különös meghatalmazásokra, — amelyek a törvényben kifejezetten felsorolva nincsenek.

A megállapított és meg nem támadott tényállás szerint R. Sándorné szül. W. Anna másodrendű alperes a peres ingatlan megvételére vonatkozó szerződés megkötésénél maga is jelen volt és a szerződésnek az A) alatti okiratban foglaltak szerint

való megkötéséhez a maga részéről is hozzájárult akként, hogy a szerződés felolvasása után férjét felhívta, hogy utóbbi az ő nevét is írja alá a szerződésre.

E tényállásból nyilvánvaló, hogy az ingatlan megvételére vonatkozó szerződési nyilatkozatát II-od rendű alperes személyesen tette meg és hogy a férjnek adott meghatalmazás csakis az ő nevének az aláírására szólt.

Minthogy pedig az ilyen tartalmú meghatalmazás az idézett törvényszakasz *b)* pontjában felsorolva nincs, — helyes a fellebbezési bíróságnak az a jogi álláspontja, hogy a szóbanforgó meghatalmazás érvényességéhez, bárha az házaspár között létesült is, — közjegyzői okirat nem szükséges.

De a szóbanforgó vételi ügylet érvénytelenségét nem eredményezheti a 4420/1918. M. E. rendelet szempontjából az a körülmény sem, hogy II. r. alperes a nevének az okiratra leendő vezetésére a megbízást férjének nem írásban, hanem szóval adta, mert II. rendű alperesnek az a magatartása, hogy a vételi szerződés megkötésénél jelen volt és az ingatlan megvételére vonatkozó ügyletkötési akaratát személyesen jelentette ki, majd a szerződés írásba foglalása és felolvasása után az ellen semminemű kifogást sem emelt, sőt a nevének az okiratra leendő rávezetésére férjét egyenesen felszólította s annak megtörténtét tudomásul véve, a megvett ingatlant férjével együttesen birtokába is vette, — az ügyletnek utólagos jóváhagyásával egyértelmű s a megbízásnak esetleges alaki hiányait is orvosolja.¹

(K. — P. IV. 8171/29.)

37. Irott hitbér. A meg nem támadott ténymegállapítás szerint a felperes és az alperes a marcali kir. közjegyző által 1925. évi május hó 19-én 72/1925. sz. alatt közokiratba foglalt „Hitbérlevelet“ létesítették.

E hitbér-levél kiállítása után 1925. évi május hó 25-én a peresfelek házasságot kötöttek, amelyet azonban a bíróság a H. T. 77. §. a) pontjában meghatározott bontóok alapján a férj hibájából és vétkessé nyilvánítása mellett 1927. évi december 20-án felbontott (Jogerőssé lett 1928. I. 26.)

A „Hitbér-levél“ tartalma ekként szól: Én T. Gy. . . . ha e házasságban feleségem előtt gyermek hátrahagyása nélkül elhalá-

¹ Ez az ítélet a *törvényben* (ius cogens) előírt alaki kellék nyers negligálása. Szerk.

loznám, hitbér címén lekötöm részére minden ingó és ingatlan vagyonomat . . .

Ugyanez a hitbér akkor is megilleti feleségemet, ha maradna ugyan gyermekünk, de az, vagy azok anyjuk előtt mindenestre azonban özvegyiségben szintén elhálnának.“

A fellebbezési bíróság ezt a szerződést jegyesek között létesült, házasságkötés esetére kötött örökösödési szerződésnek minősítette s mivel a házasság bontás folytán megszűnt, ezt a szerződést hatályát veszítettnek mondotta ki.

Az alperes ezt a jogi döntést anyagi jogszabálysértés okából azon az alapon támadja, hogy téves a fellebbezési bíróság ama jogi álláspontja, hogy a jelzett okirat tartalma örökösödési szerződés és hogy a házasságnak bontás folytán való megszűnése következtében a szerződés bontó feltétele beállott volna.

Az alperes támadja továbbá azt az indokbeli kijelentést is, hogy „a hitbér juttatás nem volna ajándékozás, mert — véleménye szerint — ez halál esetre szóló ingyenes juttatás az ajándékozás szabálya alá esik.“

Az írott hitbér a házassági vagyonjog önálló intézménye s így helyes a fellebbezési bíróságnak az a kijelentése, hogy a hitbér-juttatás nem ajándékozás, amennyiben a hitbérnek jutalomképpen való felfogása s ingyenessége s ekként az ajándékozási elem kiemelése az írott-hitbér kötelezését nem teszi az ajándékozás szabályai alá eső jogügyletté.

Az adott esetben a felperes e hitbér-levél első részében írott-hitbért kötelezett az alperes javára s ezt nem befolyásolja az sem, hogy a felperes összes ingó és ingatlan vagyont jelölte meg a hitbér tárgyául. Ez a rendelkezés csak annyiban lett volna hatálytalan, amennyiben köteles részt sértett volna.

Az írott-hitbér is elvileg a házasság megszűnésekor válik esedékessé, azonban a törvény nem akadályozza a feleket abban, hogy az írott-hitbér kiszolgáltatását a házassági köteleknek csupán a szerződésben meghatározott keretben való megszűnése esetére korlátozzák.

Ez a korlátozás az adott esetben, a hitbér-levél első része szerint, abban jelentkezik, hogy az alperes csak akkor követelhetne volna az írott hitbér kiszolgáltatását, ha a házasság — gyermek hátrahagyása nélkül — a felperes elhalálása által szűnt volna meg. A házasságnak bontás által való megszűnése tehát az adott esetben az írott-hitbér kiszolgáltatásának keretén kívül esik.

Az okirat tartalmának e helyes értelmét támogatja az okirat ama további kitétele is, hogy a megjelölt vagyon az felperest „a megjelölt körülmények közt történő elhalálozásom esetére” illeti meg kizárólagos tulajdonul.

Ezekből okszerűleg foly, hogy a házasság bírói felbontása folytán a hitbérenek az alperes részére a jelzett okiratban biztosítása hatálytalan, ami azonban nem zárja el az alperest attól, hogy a törvényes hitbért követelhesse.

A hitbér-levél második része sem örökösödési szerződés, hanem a kötelezett irotthitbér kiszolgáltatásának további feltétele arra az esetre, ha a gyermekek az alperes „özvegysége” idejében elhalnak volna, vagyis az alperes férjhezmenése esetén még ebben a másodlagos esetben sem illette volna meg a hitbérként megjelölt vagyon. Ezek a rendelkezések az irott-hitbér jogintézményével nem állanak ellentétben s így a felperes keresetének megfelelően a fellebbezési bíróság az anyagi jogot — a most kifejtettek értelmében — helyesen alkalmazta midőn a peresfelek között létrejött „hitbér-levél”-et hatályát veszítettnek mondotta ki. (K. — P. III. 1195/1930.)

38. Ingatlanra vonatkozó tulajdonjog. A telekkönyvezett ingatlanok tulajdonának megszerzésére vonatkozó anyagi jogszabályokat az 1855. december 15-én kiadott telekkönyvi rendeletnek, a betétek szerkesztéséről szóló 1889:XXXVIII., 1891:XVI. törvényeknek (1886:XXIX., 1892:XXIX., 1900:XV és 1912:VII. t.-c. és a Optk.-nak az I. T. Sz. I. rész 21. és 156. §-ai alapján alkalmazásban levő — rendelkezések tartalmazzák. — Ezen érvényben levő rendelkezések szerint pedig ingatlan tulajdonjogának átruházásához szükséges, hogy a szerzési ügylet a nyilvántartásokba beiktassék (Optk. 431.) továbbá minden telekkönyvi jószágtest jogi tekintetben egy egésznek tekintendő, ennél fogva a tulajdonjog valamely telekkönyvi jószágtestre, vagy csak valamely egyes, vagy jogi személy részére, vagy pedig tulajdonostársak részére ugyan, de testileg oszthatatlanul jegyeztethetik be s oly tulajdonostársaknál, kiknek részeik nem egyenlők, a minden egyest illető s az egészheti arányban kifejezett rész jegyzendő be. (Tkvi. rdts. 55. §.)

Ezekből a törvényes intézkedésekből pedig nyilvánvaló, hogy érvényben van oly tételes jogszabály, amely önálló telekkönyvi jószágtestet tevő házasbelsőségnek egyes részeire (lakrészekre, üzletekre) külön tulajdon szerzését lehetetlenné teszi, mert ezek

szerint egyrészt telekkönyvezett ingatlanra tulajdonjogot harmadik személyekkel szemben is érvényesíthető hatállyal (absolut) csak telekkönyvi bekebelezéssel lehet megszerezni,

másrészt pedig tulajdonjog önálló telekkönyvi jószágtestre több személyt, — az egyes helyeken szokásos osztott tulajdon különleges eseteit kivéve, — csak eszmei részekben illetheti meg, miért is a tulajdonostársak a tkvi jószágtest egy részére egyetlen személynek tekintetnek.

Az irányadó tényállás szerint a perben ingatlan önálló telekkönyvi jószágtest, amelynek eszmei hányadrészei az egyes felperesek vagy jogelődök nevére voltak bekebelezve, (B. 12—73), amikor az alperes az A) alatt csatolt átruházási szerződéssel az ingatlan 37/1000 részének tulajdonjogát, az eladóktól megszerezte, ezzel a szerződéssel tehát az alperes a közös tulajdonban volt ingatlanra, — amely mint emeletes lakóház, épület, a természetben is oszthatatlan egységként jelentkezik, — csupán az ingatlan reá átruházott eszmei hányadára (37/1000) nyert tulajdonjogot,

de nem nyert külön tulajdonjogot az A) alatti szerződés 3. pontjában felsorolt lakásrészekre, mert a hivatkozott magánjogi rendelkezések önálló telekkönyvi jószágtest egyes részeire a külön tulajdonjog alapítását kizárják.

Amiből következik, hogy az adott esetben annak a szerződéses megállapodásnak, amely az ingatlan megszerzett eszmei hányada fejében, az egyes társtulajdonosoknak, a közös tulajdonban lévő oszthatatlan ingatlan egyes megjelölt részeit (helyiségeit) tulajdonul juttatja, jogi hatálya nincs, arra a megállapodásra tehát tulajdonjogot alapítani nem lehet.

A magánjog hivatkozott általános rendelkezéseivel szemben ugyan az 1924. évi XII. t.-c. a társasház-tulajdon elismerésével kivételt állapít meg, ez az 1924. évi május hó 20. napján életbe lépett törvény azonban annak 1. §-a szerint, az életbelépte előtt felépített és közös tulajdonba került kereseti lakóház ingatlan egyes lakrészei természetbeni, külön tulajdonjoggal való megosztására alkalmazást nem nyerhet,

mindezeknél fogva téves a fellebbezési bíróságnak az az álláspontja, amellyel az A) alatti ingatlanátruházási szerződés 3. pontjában felsorolt lakásrészeket különböző jogi megítélés tárgyává teszi s míg az e., f. g. alatti pontokban megjelölt helyiségeket, tartozéknak minősítve az összes tulajdonostársak közös tulajdo-

nának nyilvánítja, addig az a., b., c. és d. pontban felsorolt helyiségekre az alperes külön tulajdonjogát állapítja meg.

Az anyagi jognak szabályai szerint ugyanis az alperes, az A) alatt csatolt ingatlanátruházási szerződéssel csupán a kereseti önálló tkvi jószágtest 37/1000 részére szerzett tulajdonjogot,

de nem szerzett, mert joghatályosan nem is szerezhette a szerződés 3. pontjában a—g. pontja alatt felsorolt helyiségekre, mert a tényállás szerint az A) alatti ingatlan átruházási szerződés 1. és 3. pontja szerint kiegyenlíthetetlen ellentét van, mert míg a szerződés 1. pontja az alperesnek az ingatlan 37/1000 eszmei hányadrészére juttat tulajdonjogot, addig annak 3. pontja már az ingatlan ott kijelölt egyes részeire ígér tulajdonjogot, amelyekre vonatkozólag az ily tulajdonszerzést, úgy a fentírt anyagi jogszabályok, mint a felperesekkel, alperes közreműködése mellett létrejött korábbi jogi ügyletek lehetlenné tették, ily körülmények között az A) alatti szerződés 3. pontjában megjelölt helyiségek, épügek, mint a többi tulajdonostárs részére szerződésileg kijelölt helyiségek a szerződés kijelölése dacára, a társtulajdonosok összességének a közös tulajdonában maradtak.

(K. — P. V. 2078/1929.)

39. Erkölcstelen cél. Br. Ü. Zs. örökhagyó 1922. december 7-én kelt végrendeletében többek közt azt rendelte, hogy Cs. I. — a felperes jogelőde — az eddig is élvezett havi 200 K. illetményét holtáig megkapja.

Az örökhagyónak ez a rendelkezése a jó erkölcsökbe akkor ütköznék, ha erkölcstelen viszony létesülésének vagy fenntartásának érdekét szolgálta volna, ezt azonban az alperesek maguk sem állították és arra a per adatai alapján sem lehet következtetni. Erkölcstelen cél nélkül az életjáradék rendelése akkor sem ütközik a jó-erkölcsökbe, ha indító oka egy régebbi nemi viszony volt, mert a felperes jogelődéről való gondoskodás ebben az esetben sem szolgál többé erkölcstelen célt. (P. I. 1438/1930.)

40. Közszerzeményi vagyonérték megoszlása. Való ugyan, hogy a közszerzemény megállapításának alapjául szolgáló vagyontárgyak abban az értékben veendőek fel, mellyel azok a házassági együttélés megszűnésének időpontjában bírtak, ez a szabály azonban csak akkor egyeztethető össze a méltányosság elvével, ha a megosztandó vagyon értékmértékéül szolgáló pénznek vásárlóerejében nyilatkozó belső értéke a teljesítésig változatlan marad. Ha azonban a férj a közös adósságot a különélés alatt a házassági

együttélés megszűnésének, mint közszerzemény felosztásának időpontjában fennállott koronaértéknél kevesebbet érő pénzzel egyenlítette ki, úgy a közszerzeménynek a feleséget illető felét is csak az a kisebb érték terheli, melyet a férj a súlyosabb közös tartozás kiegyenlítésére külön vagyonából tényleg fordított. (K. P. III. 5770/1929.)

41. Törvényes származás véelme az atya holtányilvání-tása esetében. A holtányilváníításnak a korábbi házasság megszüntét eredményező joghatálya egymagában még nincsen, a házasság jogérvényes fennlétében pedig az ennek tartama alatt született gyermek törvényes származása mellett a törvényes vélelem harcol s e vélelemmel szemben, magából a holtányilváníítás jogerős kimondásából egyáltalában nem vonható e vélelmet lerontó jogkövetkeztetés arra, hogy az elhalálozás vélelmezett napja után született gyermek az atyától nem származhat s már ebből az okból törvénytelen származásúnak lenne tekinthető.

A II. rendű alperes G. H. J.-né B. Zs. által az 1921. szeptember hó 3-án szült, Ilona utónevet nyert s a házasság tartama alatt történt születésénél fogva a születési anyakönyvbe törvényes származásúnak bejegyzett gyermek születése után 1924. évben a felperes atyja, G. H. J. ellen folyamatba tett holtányilvání-tási ügyben a nevezett kiskunfélegyházi kir. járásbíró-ság 412/1924. sz. végzésével holtányilváníttatott és elhalálozása napjául 1919. évi december hó 31. napja állapított meg.

Nem vitás, hogy a II. r. alperes, a holtányilvání-tást kimondó végzés jogerőre emelkedése után nem ment férjhez.

A holtányilváníításnak a korábbi házasság megszüntét eredményező joghatálya azonban egymagában még nincsen ;

a holtányilváníttal kötött házasság ugyanis a H. T. 74. §-a értelmében csak azáltal szűnik meg, ha az egyik házastárs, a másikkal holtányilvání-tása után házasságot köt.

A házasság jogérvényes fennlétében pedig az ennek tartama alatt született gyermek törvényes származása mellett a törvényes vélelem harcol s e vélelemmel szemben, magából a holtányilvání-tási jogerős kimondásából egyáltalában nem vonható e vélelmet lerontó jogkövetkeztetés arra, hogy az elhalálozás vélelmezett napja után született gyermek az atyától nem származhat s már ebből az okból törvénytelen származásúnak lenne tekinthető.

A kereset tartama és a kereseti kérelem alapján megállapítható tényállás szerint pedig, kizárólag az I. rendű alperes tör-

vénytelen származásának kimondása iránt indított s ekként kétségtelenül a gyermek személyi jogának, mindenkivel szemben érvényes hatállyal való megváltoztatását célzó jelen perben, a felperesnek még törvényes örökös minősége fennforgása mellett sincs meg a kereshetőségi joga, hanem a Pp. 701. §-a értelmében csak a gyermek törvénytelenességétől függő jogai érvényesítésével kapcsolatban és csak akkor támadhatja meg a gyermek törvényességét, ha annak feltételei egyebekben fennforognak. (K. III. 7885—1919.)

42. Házasságon kívül született gyermek atyáságának vétele. Az anyagi jog értelmében a házasságon kívül született gyermek atyjának azt a férjet kell tekinteni, aki a gyermek anyjával a gyermek fogamzása idejében nemileg érintkezett, kivéve, ha oly körülmények nyerne bizonyítást, amelyből arra lehet következtetni, hogy az anya a gyermek fogamzása idejében feslett volt. (K. P. III. 2647/1930.)

43. Külföldi pénznemben meghatározott követelés erejéig bekebelezett jelzálogjog. A külföldi valutában, mint számolási értékben kifejezett követelés is pontosan meghatározza a bejegyzett követelés számszerű összegét. Az állandó bírói gyakorlat a zürichi valutajegyzést az átértékelésnél általában irányadó értékmérőül elfogadta s ennek nyomán a telekkönyvi rendtartás 65. §-ának is oly értelmezést adott, mely szerint a zálogjog a telekkönyvbe számolási értéknek pénzbeli egyenértékben meghatározott követelés erejéig is bejegyezhető. E törvénykezési gyakorlat az 1927. évi XXXV. t.-c. 7. §-a, mely a követelésnek külföldi pénznemben, vagy számolási értékben pénzbeli egyenértékben való jelzálogjogi bejegyzését megengedi, — nyilván nem változtatott.

I. A perben csupán az az egy kérdés volt eldönthető, hogy a zalaszentgróti 381. számú telekjegyzőkönyvben A. †. 1. sor-560/a. hrszám alatt felvett ingatlanra C. 49. és 50. sorszám alatt előjegyzett s C. 56. sorszám alatt bekebelezett jelzálogjog, — amely azzal a szöveggel jegyeztetett be a telekjegyzőkönyvbe, hogy „a jelzálog 0.03 zürichi koronajegyzés alapján számított háromszázhatvannyolc millió százhuszezerkorona és két millió négyszázhatvanötezer korona költség erejéig az A. †. 1. sorszámú ingatlanra és haszonélvezetére Zathuereczky Márton és neje, Fülöp Borbála türjei lakosok javára előjegyeztetik“, — mily tartalmu és terjedelmi követelésnek jelzálogát biztosítja?

E kérdésben a felebbezési bíróság az ítéletében fölhozott okok

alapján a telekkönyvi rendtartás 130. §-ának a) pontjára utalva, az adott esetben helyesen állapította meg azt, hogy annak, hogy a fentírt bejegyzésben, a bejegyzett számszerű összegek feltüntetése mellett, „a 0.03 zürichi korona jegyzés alapján számított“ szavak is bent foglaltnak, a bejegyzett zálogjog terjedelmének meghatározásánál lényeges jelentősége van, mert az arra mutat, hogy a jelzálogjog számolási értékekben jegyeztetett be. A számolási értéknek a megjelölésével pedig az annak alapján a teljesítéskor kiszámítandó összeg is pontosan meg van határozva, minek következtében a vitás bejegyzésnek nyilvánvalóan az az értelme, hogy a tőke és a költség címen bejegyzett összegekből minden 100 korona 0.03 svájci franknak megfelelő értéket képvisel.

Kifejtett indokainál fogva helyes a felebbezési bíróság álláspontja a részben is, hogy a kérdéses bejegyzés érvényességét — a telekkönyvi rdts. 65. §-ának az a rendelkezése, hogy a zálogjog pénzben igényelhető követelésekre csupán számszerűleg meghatározott sommára nézve jegyeztetik be, nem érinti, mert a külföldi valutában, mint számolási értékben kifejezett követelés is a bejegyzett követelés számszerű összegét pontosan meghatározza és mert az állandó bírói gyakorlat a zürichi valutajegyzést az átértékelésnél általában irányadó értékmérőül elfogadta s ennek nyomán a telekkönyvi rendtartás 65. §-ának is oly értelmezést adott, amely szerint a zálogjog a telekkönyvbe számolási értéknek pénzbeli egyenértékben meghatározott követelés erejéig is bejegyezhető. E törvénykezési gyakorlat pedig az 1929. évi december hó 1-én életbelépett 1927. évi XXXV. t.-c. 7. §-a, mely a követelésnek külföldi pénznemben, vagy számolási értékben pénzbeli egyenértékben való jelzálogjogi bejegyzését megengedi, — nyilván nem változtatott, sőt e törvényt életbeléptető 22.009/1929. Í. M. számú rendelet 1. és 7. §-a a régi jelzálogokra is, a törvény rendelkezéseit kiterjesztette.

Ily körülmények között a számolási értékben történt bejegyzés érvényessége s tárgyi terjedelme vitássá nem tehető. (K. P. V. 449/1930.)

44. Nőtartási megállapodás érvényessége. A felperes férj az általa aláírt nőtartási szerződés érvényességét, amely az esetre is tartást biztosít a nőnek, ha ő a hibás a különélésben, azon az alapon támadta meg, hogy egyfelől az ilyen megállapodás a jó erkölcsbe ütközik, másfelől, hogy ő a kérdéses szerződést csupán az erkölcsi meghurcoltatást jelentő tartási per elkerülése céljából és a

botrányosnak ígérkező per által teremtett kényszerhelyzetben írta alá. A Kúria elutasítja a keresetet. Indokolás:

Az állandó birói gyakorlat értelmében a különélő házaspár a nőtartásra nézve szabadon egyezkedhetnek. A nő le is mondhat róla, aminek megfelelően a férj arra is kötelezheti magát, hogy a nejeinek akkor is fizet tartásdíjat, ha a különélés a nő hibájából következik be. A szerződésben foglalt olytartalmú megállapodás ennél fogva, amelynél fogva a felperes akkor is köteles nőtartásdíjat fizetni, ha a házassági életközösség a felperes hibájából szakadna meg, a jó erkölcsökbe nem ütközik és a felperesnek ezzel ellenkező érvelése nem jöhet figyelembe.

A meg nem támadott tényállás szerint a peres felek a szerződés megkötését megelőzően külön éltek egymástól. Az ebből a különélésből eredően megindult ideiglenes nőtartási perben az alperes feleségnek jogában állott keresetének megalapozására az ideiglenes nőtartás iránt indított keresetében feltárni azokat a felperes által elkövetett és a hitvestársi hűséget súlyosan sértő cselekedeteket, amelyek őt az együttélés megszakítására vezették. Ezek a tények különben meg se cáfolhattak, mert ezekkel a tényekkel szemben a felperes a nőtartási iratoknál lévő jegyzőkönyv és ítéleti tényállás szerint védekezést a nőtartási perben elő se terjesztett, hanem a követelés jogalapját elismerte. Ezenkívül úgy a megtámadott okiratban, mint pedig ebben a perben is kifejezetten beismerte a felperes, hogy a házastársi köteleességet súlyosan megsértette és ezzel ő idézte elő a különélést; sőt a megtámadott okiratban annak is kifejezést adott az alperes, hogy a hitvestársi hűség ellen vétett. Ilyen körülmények között nem volt jogellenes eljárás az alperes részéről, hogy a különélés okait feltárta és ez nem volt jogellenes eljárás akkor se, ha a felhozott tények a felperest, birói hírnevét illetően is, ségnyennek és kellemetlenségnek tették ki.

Az anyagi jog értelmében kényszer miatt az a fél támadhatja meg szerződési nyilatkozatát, akit a másik fél jogellenes fenyegetéssel bírt reá a szerződés megkötésére.

A kifejtettekre figyelemmel, azonban a felperes eljárását jogellenes fenyegetésnek nem lehet tekinteni s így ha a felperes azért is határozta el magát a szerződés megkötésére, hogy a különélést előidéző tények tárgyalását elkerülje, nem lehet őt oly kényszer hatása alatt állónak tartani, amely őt a szerződési nyilatkozatának megtámadására feljogosítja. (K. III. 3405/1930. 19.)

45. Közös használatra rendelt ingók megosztása há-

zastársak között. A Felebbezési Biróság a házaspár használatára rendelt ingóságokat megosztotta a különélő házastársak között s megosztotta a könyvelő férj könyvtárát is, amelyben történeti munkák, vallástörténeti, földrajzi, bölcsészeti és szépirodalmi művek voltak. Felperes jogszabálysértést panaszol, mert a könyvek nem háztartási tárgyak, megosztásnak pedig csak háztartási tárgyakra lehet helye. A Kúria a következő indokolással hagyja helyben az ítéletet:

A közös használatra rendelt kiházasítási és háztartási tárgyakat a tulajdonos házastárs a másik házastárs elől, a házasság fennállása alatt el nem vonhatja.

A könyveket ugyan nem lehet háztartási tárgyaknak tekinteni, de ezek — kivéve azokat, amelyek egyik vagy másik házastársnak hivatása gyakorlásához szükségesek — mind a két házastársnak a művelődését és szórakozását szolgálják. Ilyen értelemben a könyvek a fentebb megjelölt kivételtől eltekintve, közös használati tárgyak. A fentebb idézett jogszabály ennél fogva a művelődés és szórakozás célját szolgáló könyvek tekintetében is alkalmazást talál, mégis azzal az értelmezéssel, hogy ha a házastársak között a házassági életközösség megszakadt, a bíróság a könyvek használata tekintetében annak megfelelően határoz, hogy mind a két házastársnak méltányos érdeke, hogy a művelődését és szórakoztatását szolgáló könyvek használatától meg ne fosztassék. (K. III. 3501/1930.)

46. Meg nem nyílt örökségi jog átruházása a házastársra. A perbenálló házastársak között létrejött házassági és örökösödési szerződés szerint a felperes férj a felesége javára lemondott a férj még élő szüleitől akár örökség, akár hagyomány, akár élők közötti, akár halálesetre szóló intézkedés folytán reá szálló mindennemű vagyoni juttatás felerészéről. A felperes keresete folytán a Kúria ezt a szerződést érvénytelennek mondja ki. Indokolás:

A Polgárjogi Határozatok Tárába 210. szám alatt felvett határozatban is kiemelt anyagi jogszabály értelmében a meg nem nyílt örökség átruházására vonatkozó szerződés csak örökösztársak között érvényes. Minthogy az alperes a felperesnek nem örökösztársa, a fentebb ismertetett jogszabálynál fogva a peres feleknek a meg nem nyílt örökségre vonatkozó szerződéses megállapodásuk érvénytelen.

Az idézett jogszabálynak megfelelő alkalmazásával érvénytelen a peres feleknek az a szerződéses megállapodásuk is, amellyel

a felperes a szüleitől jövőben élők közötti juttatással reá szálló vagyonának a felét ruházta az alperesre. (K. III. 3405/1930. III. 19.)

47. Végrendelet alakszerűsége. A törvényes örökösök azon a címen támadják meg a nem sajátkezűleg írt végrendelet érvényességét, hogy a tanúk a végrendelet írásba foglalásánál még nem voltak együttesen jelen s hogy az örökhagyó a végrendelet felolvasása után az azt felolvasó tanúnak arra a kérdésére, „jó lesz-e“? csak annyit felelt, „igen is jó lesz“, azt azonban nem mondotta külön, hogy a felolvasott okirat az ő végrendeletét tartalmazza. A Kúria érvényesnek tekinti az végrendeletet. Indokok:

Az alaki kellék hiányára alapított panasz nem áll meg, mert bizonyítást nyert, hogy az örökhagyó a végrendelet felolvasása után a felolvasó tanúnak arra a kérdésére: jó lesz-e?; azt felelte: igenis jó lesz, ami annak a kijelentését foglalja magában, hogy az az ő végrendelete, az pedig nem érvényességi kellék, hogy a végrendelet tollbmondásánál, vagy a végrendelet tartalmának elmondásánál a tanúk jelen legyenek. (K. 446/1949.)

48. A végrendelet alakszerűsége. Az 1866: XVI. t.-c. 6. §-ának helyes értelme szerint a végrendelet érvényességének egyik feltétele az is, hogy a végrendelet felolvasása után a végrendelet tanúk előtt, ezek által értett nyelven, tehát előszóval kijelentse, hogy a felolvasott végrendelet az ő végrendeletét tartalmazza.

Ezzel a határozott végrendelettel szemben a felolvasott végrendeletnek fejbőlintással való helyeslését nem lehet a végrendelet olyan kijelentésének tekinteni, amelyet a törvény a végrendelet érvényességéhez megkövetel.

Nem változtat ezen az sem, hogy az örökhagyó a végrendelet tartalmát írásbafoglalás végett előszóval nyilvánította ki, mert az abbéli kijelentésének, hogy a végrendelet az ő végrendelete, az okirat felolvasása után kell történnie, ezt a kijelentést tehát a végrendelet tartalmának írásbafoglalás végett történt előző előadása nem pótolhatja.

Valamint nem változtat ezen az sem, hogy az örökhagyó beszélni a végrendelet felolvasása után betegsége miatt nem tudott, mert a törvény kivételt erre az esetre nem enged s ebből egyúttal következik, hogy a beszélni nem tudó végrendelet felhívott törvényszakasz alá eső végrendeletet egyáltalán nem alkothat.

Végül nem pótolhatja a fejbőlintással kifejezett helyeslés az örökhagyó szóbeli kijelentését annak ellenére sem, hogy az örök-

hagyó a végrendeletet felolvasás után kézjeggyel elátta s azt ekként is elfogadta, mert a törvény a végrendelet érvényességéhez a végrendeletnek kézjeggyel ellátását és az örökhagyó elfogadó kijelentését együttesen, nem pedig vagylagosan követeli meg, a szóbeli elfogadásnak tehát a kézjeggyel való ellátás mellett is meg kell történnie. (K. I. 238/1929. 3.)

49. Kezességvállalás. Alperes a kezességi nyilatkozata alapján ellene indított perben azzal védekezik, hogy a kezességvállalásnak kifejezettnek kell lennie, már pedig ő csak azt a kijelentést tette, hogy „helytáll“ az egyenes adós követeléséért. A Kúria az alperest, mint egyszerű kezeszt marasztalja. Indokolás:

Aki szerződéssel másnak — a főadósnak — hitelezője irányában arra kötelezi magát, hogy a főadós kötelezettségének teljesítéséért helyt áll, az kezességet vállal.

Az okiratba foglalt kötelezettségvállalás értelmében az alperes a főadósnak 6000 pengő tartozásának teljesítéséért helytállott a követelést peresítő felperes irányában, következésképpen az ügylet a 6000 P. tőkekövetelés erejéig kezességi szerződésnek tekintendő és pedig köztörvényi ügyletről lévén szó — az ellenkező megállapítás hiányában — közönséges (kártalanító) kezességnek. Ennélfogva az alperesnek támadása a fellebbezési bíróságnak ily értelmű megállapítása ellenében nyilván alap nélküli. (K. VI. 7658—1930.)

50. Bontóper. Meghatalmazás a viszontkeresetre. A házassági megtámadási per alperesének szegényjogos védője külön meghatalmazás csatolása vagy a viszontkeresetre szóló külön kirendelés felmutatása nélkül támasztott viszontkeresetet a házasság felbontása iránt. Az elsőbíróság helyt adott a viszontkeresetnek. A Tábla meghatalmazás hiánya okából hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletnek erre vonatkozó részét. A Kúria a következő indokolással hagyja helyben a táblai ítéletet:

A Pp. 643. §-a értelmében a házasság felbontásának ügyében a házasság felbontásának ügyében a házassági per vitelére szóló különös meghatalmazást kell felmutatni és ez a rendelkezés a Pp. 116. §-a alapján a szegény fél részére ügyének díjtalan vitelére kirendelt ügyvédre egyaránt irányadó, már pedig az alperes csak a felperes által ellene indított házassági perben való eljárásra kérte ügyének díjtalan vitelére ügyvédnek a kirendelését, a házasság érvénytelenítésére vagy felbontására irányuló viszontkereset támasztására azonban képviselőjét sem külön meghatalmazással, sem a meghatalmazást pótló kirendelés iránti kérelmében fel nem jogosította

és ezt a hiányt a fellebezési bíróság által kitűzött határidőn belül utóbb sem pótolta. (K. III. 4705—1930/29.)

51. Jászkun öröklés. Érdemtelenség özvegyi jogra. A közszereményt igénylő özvegy akként egyezett meg az oldalrokon örökösökkel, hogy közszereményi igényének elejtése mellett csak a hagyatéki özvegyi haszonélvezetét kapta. Később az oldalági örökösök keresetet indítanak ellene az özvegyi jog megszüntetése iránt, érdemtelenség címén. Az özvegy azzal védekezik, hogy az ő haszonélvezeti joga szerződésen alapszik s hogy ennek megszüntetése esetére közszereményi, illetve hitvestársi öröklési igénye kell, hogy feléledjen. Felperesek ellenetik, hogy az örökhagyó a házasságkötés előtt is és után is állandóan jászkun kerületben lakott, alperest tehát sem közszereményi, sem hitvestársi igény nem illetheti; alperes viszont arra hivatkozik, hogy a házasságot nem jászkun kerületben kötötték és hogy a hagyatéki vagyon sem jászkun területen fekszik. A Kúria a kereset szerint marasztal. Indokok:

a kérdés elbírálása végett elsősorban az volt eldöntendő, hogy vajjon az általános magánjogi szabályok vagy a Jászkun Statutum szabályai az irányadók?

A megállapított tényállás szerint az örökhagyónak a házasságkötéskor Jászsantandráson volt az állandó lakhelye: odaváló illetőségű is volt és a házasságkötés után folytonosan Jászsantandráson laktak, az örökhagyó onnan vonult a háborúba. A házasságot ugyan a felek nem jász területen kötötték, — ez azonban a most előadottakra való tekintettel közömbös.

Minthogy Jászsantandrás a volt jász kerüleihez tartozott, ennél fogva a nő hitvestársi öröklésére és közszereményi jogaira a Jászkun V. Statutum rendelkezései az irányadók.

Ezeknek az alkalmazását nem zárja ki az a körülmény sem, hogy a hagyatéki vagyon a Jászságon kívül a szomszédos Heves községben fekszik. Igaz ugyan, hogy a Jászkun Statutumban foglalt jogszabályok nem a Jászkun nemzetségből származók személyéhez fűződő kiváltságos jogot, hanem az egész Jászkunságra kiható területi jogot foglalnak magukban (405. számú E. H.) — a területi jog azonban nem azt jelenti, hogy a vagyonnak ezen a területen kell feküdnie, hanem azt, hogy a jog alkalmazása szempontjából figyelembe jövő személyek ennek a kiváltságos jogterületnek joga alá tartoznak. A jászkun özvegy közszereményi és hitvestársi öröklési igényének elbírálása szempontjából pedig az az irányadó,

hogy a házasságkötéskor a férjnek hol volt az állandó lakhelye, — ez pedig a tényállásból kitűnőleg jászkun területen volt.

Ilyen körülmények között pedig helyesen állapította meg a fellebezési bíróság azt, hogy az alperesnek az ingatlanokra sem közszereményi, sem hitvestársi öröklési joga nincsen, mert a Jászkun Statutum szerint főszerző a férj és az alperes nem bizonyított olyan körülményeket, amelyekből az ő közszerzői jogosultsága megállapítható lenne. — mert továbbá az ingatlan vagyon tekintetében, ha az örökhagyó férjnek oldalrokonai vannak — még a közkereső özvegyet sem illeti meg a hitvestársi öröklési jog.

A kifejtettekből következik, hogy az alperesnek nem volt olyan joga, amelyre nézve a törvényes örökösökkel egyezséget köthetett volna s amelynek fejében kaphatta volna az ő állítása szerint az életfogytig tartó haszonélvezeti jogot. A hagyatéki tárgyaláson megállapított özvegyi jog tehát nem egyéb, mint ami az alperest a törvény szerint megillette, amit különben a felperesek el is ismertek.

Ezek szerint tehát az alperes megállapított érdemtelensége folytán a törvény alapján járó özvegyi jogát elvesztette, aminek a kimondását bármelyik örökös, tehát nemcsak a leszármazók kérhetik. E részben tehát a fellebezési bíróság döntése helyes.

De helyes a döntés a viszontkereset elutasítása tekintetében is, mert a fent kifejtettek szerint az alperest az ingatlanok tekintetében a hitvestársi öröklési jog meg nem illeti. (K. I. 7655—1929/20.)

52. Váltónyilatkozat érvénytelensége elmebetegség miatt. Felperes kölcsönt folyósított az alperesnek, aki az ügyletkötéskor még épelméjű volt ugyan, de már az ügyletből folyó kötelelem teljesítéseként eszközölt váltóalíráskor elmebeteg volt. Felperes peresíti a váltót. A Kúria elutasítja a keresetet, mert:

az alperes váltónyilatkozatának a kereset alapjául szolgáló váltóra történt rávezetése időpontja az irányadó. (K. VII. 5471—1930.)

53. Haszonélvezet átszállása? Felperesek édesanyja ingatlant kapott hozományba anélkül, hogy az ingatlan-átruházás okiratba foglaltatott volna. Felperesek előadása szerint az átruházás az állagra vonatkozóan a fentiek szerint nem volt ugyan joghatályos, de édesanyjuk tényleg birtokba vette és haszonélvezte az ingatlant. Felperesek ezen tényállás alapján az anyjuk halála után tőlük elvont fenti ingatlan birtokát azon az alapon követelik, hogy az

mint hozomány az anya halálával ő reájuk, a gyermekekre szállott át. A Kúria a következő indokolással utasítja el a keresetet:

A felperesek perbeli előadása szerint az alperes az ingatlan haszonélvezetét engedte át, a kk. felperesek anyjának miután pedig a haszonélvezet, mint személyes szolgálat tovább nem ruházható, a felperesek anyjának haszonélvezeti joga halálával megszűnt és a felperesekre, mint örököseire át nem szállhatott. K. I. 1596—1926. Jakab. — 1931. III. 18.

54. Ajándék megtámadása durva hálátlanság miatt. Az örökgyó a férjétől ajándékba kapott ingatlant nem a férjének, hanem a felperesnek hagyta végrendeletében. A férj e miatt durva hálátlanság címén viszontkeresettel kéri az ajándékozás hatálytalánítását. A Kúria a következő indokolással utasítja el ezt a viszontkereseti kérelmet:

ami azt az alperesi panaszt illeti, hogy az örökgyó az által, hogy a férjétől ajándékba kapott ingatlanokat végrendelettel másnak hagyta, durva hálátlanságot követett el, a kir. Kúria alaposnak nem találta, mert egymagában a vagyon felőli rendelkezés durva hálátlanságot nem állapít meg. K. I. 7872—1929.

55. Betudás a kötelesrészbe. Az örökgyó kötelesrészre szorította felperest s utasításba adta, hogy a felperesnek vele szemben tanúsított modora és többszörös tetteles bántalmazása miatt ez az intézkedés szigorúan végrehajtandó. Tekintve, hogy az örökgyó már korábban egy ingatlant ruházott át a felperesre, ami többet ért a kikötött ellenértéknél, vitás, hogy ez az érték-többlet betudandó-e felperes köteles részébe? Felperes azt vitatja, hogy ha ez az átruházás részben ajándékozás lett volna, akkor sem tudható be az ajándéknak tekintendő értékkülönbözöt, mert az ajándékozás a betudás elengedését jelenti. A Kúria a következő indokolással rendeli el az értékkülönbözöt betudását.

Az ajándékozás ugyan a betudás elengedését foglalja magában, mivel azonban az ajándék durva hálátlanság esetén visszavonható, az örökgyó az ingatlanokban foglalt ingyenes vagyonjuttatásnak a felperes kötelesrészébe való betudását a felperesnek a tanúk által igazolt durva hálátlansága miatt elrendelhetette. Az örökgyónak ily irányú akaratára mutat a fiókvégrendeletében foglalt az a meghagyás, hogy végrendeletének, különösen a felperesre vonatkozó része a felperesnek az örökgyóval szemben tanúsított modora, többszörös tetteles bántalmazása miatt szigorúan végrehajtandó, vagyis a felperes a hagyatékából több vagyonban

nem részesíthető, mint amennyit az örökgyó neki végrendeletében juttatott. K. I. 2805—1930. Pap, 1931. III. 24.

56. Szenvedő váltóképesség hiánya. A szenvedő váltóképesség hiányára alapított kifogással szemben felperes arra hivatkozik, hogy alperes önállóan ipart űz, továbbá, hogy az ő teljeskorúsága tekintetében megtévesztette. A Kúria a következő indokolással utasítja el a keresetet:

Ahhoz, hogy alperes, aki teljeskorúságát a váltó aláírása idején még el nem érte, olyannak tekintessék, mint aki a Vt. 1. §-ának 2. bek. értelmében szenvedő váltóképességgel bírt az szükséges, hogy önálló ipart törvényes képviselőjének gyámhatóságilag jóváhagyott beleegyezésével folytatott legyen, ily gyámhatóságilag jóváhagyott beleegyezés megtörténte azonban ebben az esetben megállapítást nem nyert.

Nem állapítható meg alperes terhére a váltójogból eredő kötelezettség a felperes által előadott azon az alapon sem, hogy a váltó kiállításával őt teljes korúsága tekintetében megtévesztették. A Vt. 1. §-a ugyanis a nem teljeskorúak szenvedő váltóképességét, csak a 2. bekezdésben foglalt esetben, kivételkép ismeri el, következésképp — minthogy a váltótörvénynek a szenvedő váltóképességre vonatkozó szabálya kiterjesztőleg nem magyarázható, annak, hogy az egyébként nem teljeskorú alperes váltónyilatkozata azért fogadtassék el olyannak, mint amelyből a váltójogból eredő kötelezettség származik, mert állítólag a felperest teljeskorúságot színelve megtévesztette, — helye nincs. K. VII. 513—1930.

57. Közös végrendeletet sértő ajándékozás megtámadása. Felperesek azon az alapon támadták meg az alperesek között létrejött ajándékozási szerződést, mert az I. rendű alperes azzal olyan ingatlanait ajándékozta a II. rendű alperesnek, amelyekre a ma is élő I. rendű alperes s előbbi felesége által alkotott közös és kölcsönös végrendelet értelmében a felpereseket öröklési jog illette. A Kúria a következő indokolással utasítja el a keresetet:

Az I. r. alperesnek ez a rendelkezése végrendelete alapján életében meg nem támadható, mert a végrendeletben biztosított öröklési igény csak a végrendelező halálával nyílik meg az örökös javára, ellenben a végrendelező életbenlétéig a végrendelet a végrendelező vagyonára igényt nem nyújt és csak a végrendelező halálakor bírálható el az a kérdés, hogy a végrendelet alapján a végrendelező vagyonára ki mennyiben támaszthat öröklési igényt, valamint az a további kérdés is, hogy a végrendelezőnek élők

között tett vagyonrendelkezései a végrendeleti örökös öröklési igényét sértették-e.

A felperes ezek szerint az alperesek között létrejött ajándékozási szerződést az I. r. alperes életében a végrendeletben részükre biztosított öröklési jog alapján meg nem támadhatják. (K. I. 658/1929.)

58. Végrendelet érvényessége későbbi vagyonelidegítés esetén.

Az örökhagyó vagyonában a végrendelet után bekövetkezett változások esetén is a lehetőséghez képest az örökhagyó intencióinak megfelelően érvényt kell szerezni a végrendeletnek.

Ezért az örökhagyó feltehető akaratára való tekintettel annak a ténynek, hogy a felperesnek hagyományozott ingatlanilletőséget az utóbbi a feleségével együtt később az örökhagyótól megvette, — következménye csak az lehet, hogy a végrendeletnek a szóbanlevő ingatlanilletőség beszámítására vonatkozó rendelkezését tárgytalannak, nem létezőnek kell tekinteni.

Egyéb részében azonban a végrendelet fennáll, habár az örökhagyó ennek nem is adott újabb végintézkedésében kifejezést.

Ehhez képest nem lehet szó arról, hogy a felperes a végrendeletnek azt a reá nézve előnyös intézkedését, amely szerint a házasbelsőség egynegyed részének értéke neki kifizetendő, csak úgy érvényesítheti, ha elfogadja az említett ingatlanilletőség értékének beszámítására vonatkozó s reá nézve hátrányos rendelkezését is.

Helyesen kötelezte tehát a fellebbezési bíróság az alperest a házasbelsőség egynegyed részének értéke fejében minden beszámítás mellőzésével 1800 pengő tőkének és kamatának megfizetésére. (K. I. 1148—1929.)

59. Végrendelet megtámadása. Végintézkedés hatályát és érvényét kizárólag csak azon az alapon lehet vizsgálat alá venni, amely alapon annak érvényét és hatályát az érdekelt felek vita tárgyává teszik, hivatalból azonban a bíróság nem állapíthat meg a felek által fel nem hozott érvényességi okot. (Budapesti kir. Itélőtábla P. XI. 4437/1930.)

60. Haszonbérleti szerződés. A PHT.-ba 756. sz. alatt felvett P. VI, 7026/1926. számú elvi jelentőségű határozat értelmében nem joghatályos a mezőgazdasági ingatlanra az a haszonbérleti szerződés, amelyet a szerződő felek az illetékes közigazgatási bizottság gazdasági albizottságának tudomásulvétele végett az 1920: XXXVI. t.-c. 49. §-ában és a 60,000/1921. F. M. R. 112. §-ában foglalt rendelkezések ellenére be nem jelentettek.

Ezekre tekintettel — minthogy a nem vitás tényállás szerint a jelen esetben a haszonbérátruházó szerződést a felek tudomásul vétel végett be nem mutatták — az hatálytalan s különösen hatálytalan az átvett szerződésnek a haszonbérleti időre vonatkozó rendelkezése is, mely szerint a haszonbérlet 1923. évi október hó 15. napjától 9 évre, vagyis 1932. évi október hó 15. napjáig állana fenn. De azzal, hogy a hatálytalan szerződés alapján a felperesek 1924. évi november hó 26-án a haszonbérletet átvették s elfoglalták, mégis jogi hatásokkal bíró tényleges állapot keletkezett a felek közt, amely hasonlatos a haszonbérleti jogviszonyhoz; de mert időtartamára a hatálytalan szerződésbeli időtartam nem irányadó, a jogviszony időtartama határozatlan időre terjedőnek jelentkezik.

Már állandóan követett bírói gyakorlaton (kir. Kuria P. VI. 545/1027., 6673/1928., 1779/1929. sz.) alapuló szabály, hogy ha a haszonbérlet a haszonbérlet tárgyát a fenti értelemben be nem mutatott haszonbérleti szerződés alapján elfoglalta és használja, az ebből származott jogviszony a haszonbérlet szabályai szerint nyer elbírálást.

Ilyen jogszabály az is, hogy mezőgazdasági ingatlanok határozatlan időre szóló haszonbérletét a gazdasági év végére, legkésőbb az év vége előtt hat hónappal fel lehet mondani. A jelen esetben is ez a jog illette meg az alpereseket. Az alpereseknek nem vitás az a tény, hogy az 1924. évi november hó 26-án a haszonbérletet a felperesekre átruházó S. Gáborral 1925. évi február hó 9-én közölték, hogy az átruházáshoz nem járulnak hozzá és hogy az 1925. évi február 15-én a felpereseket a további gazdálkodástól eltiltották, a felperesek a gazdálkodást abban is hagyták, a gazdasági év végére is szóló ilyen felmondásnak tekinthető, figyelemmel arra, hogy újabb szabályszerű felmondás már tárgytalan is volt, mert a felperesek a gazdálkodást abban hagyták és visszahelyezést nem kértek. Sőt 1925. március hó 2-án kelt, az alperesekhez címzett levelükben a haszonbérleti szerződéstől való visszalépésüket jelentették ki. A törvény alapján tehát a felperesek csak azoknak a károknak a megtérítését követelhetik az alperesektől, amelyet azáltal szenvedtek, hogy az 1925. gazdasági év vége helyett 1925. február hó közepén voltak kénytelenek az alperesek önhatalmú fellépése folytán a joguk gyakorlását abbahagyni. Ellenben a hatálytalan minősülő szerződés megszegése címén ezt meghaladó káraik megtérítését nem követelhetik és nem követelhetik a szerző-

dés megkötéséből származó káruk megtérítését sem. Ad. I.: Ugyan-
így: Mjogi Dár XXII. 37. és 58. is. K. P. V. T. 3374/1930.

1. *Vagyonátruházási illeték.* A hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvbe felveit állítólagos tévedés csak akkor vehető az illeték kiszabásánál figyelembe, ha a tévedést a hagyatéki bíróság kiigazította. (4238/1928. P. sz.)

2. *Árverési vétel.* Önkéntes árverés esetén az illeték akkor is jár, ha az árverést kérő fél vette meg az árverésre bocsátott árukat. (11.076/1927. P. sz.)

3. *Vagyonátruházási illeték.* Ha a szerző azért bocsátja vissza az ingatlan az átruházó tulajdonába, mert a vállalt tartási köte-
lezettségének teljesítése lehetetlenné vált, a visszabocsátás után újabb vagyonátruházási illetéket kiszabni nem lehet. (1668. sz. elvi tel. hat.)

Házasság felbontása esetén a gyermekek eltartása fejében egyik szülő által a másikra átruházott ingatlan haszonélvezeti jog nem ajándékozási, hanem az 1920. évi XXXIV.t.-c. 112. §. szerint 5°/o-os átruházási illeték alá esik. (1669. sz. elvi jel. hat.)

Túlterhelt hagyatékoknál az egyenes leszármazók az 1.5^o/o-os ingatlan vagyonátruházási illetéket, míg az oldalági örökösök az 5°/o-os visszerhes vagyonátruházási illetéket tartoznak fizetni. (1701. sz. elvi jel. hat.)

A vagyonátruházási illetéknél érvényesíthető kezesség szempontjából jogutódnak csak azt lehet tekinteni, aki az elhalt után tényleg örökölt is. (1702. sz. elvi jel. hat.)

Személyjogú gyógyszerári jog értéke öröklési illeték tárgya nem lehet. (1686. sz. elvi jel. hat.)

Az OFB. által juttatott ingatlanak a leszármazó részére való átruházása illetékmentes. (24.199/1926. P. sz.)

A 17. életévét betöltött leány férjhezmeneteléig tartó haszonélvezeti szolgálat bizonytalan időtartamúnak tekintendő. (24.355—1926. P. sz.)

4. *Bejegyzési illeték.* A tulajdonjognak tényleges birtoklás címén való bekebelezése esetén az ill. díjj. 16. tételének A) b) pontja szerinti illeték és nem vagyonátruházási illeték jár. (25.513/1926. P. sz.)

235. **Közjegyzőhelyettesi állást keres 10 évet meghaladó ügyvédi és 7 évi, dr. Kepes János székesfehérvári kir. közjegyzőnél eltöltött, joggyakorlattal Dr. Herényi Jenő kir. közjegyzőhelyettes.**
(Lakcim: Székesfehérvár, Bercsényi-utca 43. szám.)

Apróhirdetés egyszeri közzétételének díja:

Alkalmazottat keresőknek 2.— P.

Alkalmazást keresőknek 1.— P.